خالق کي هي خيال جو آيو

بي رنگيءَ کي رنگُ لڳايو

سُهڻو هي سنسار سجايو

مؤلا هي مانداڻُ مچايو

انسانن کي مالڪَ خلقيو
خلقڻ واري خالقَ خلقيو
انسانن کي شرف ڏنائين
عاقلُ تن کي أُتم ڪيائين

اُڀ، هي ڌرتي، سمنڊَ، هوائون

جهنگَ، جبلَ، گهنگهور گهٽائون

ڍنڍون، ٿر ۽ بَر، غفائون

هر منظر کي خُوب ادائون

سورج، چنڊَ ستارا خلقيَئين
وڻ ٽِڻ، ٻُوٽا سارا خلقيَئين
گرميون، سرديون، پارا خلقيَئين
جُهڙ ڦڙ ۽ وسڪارا خلقيَئين

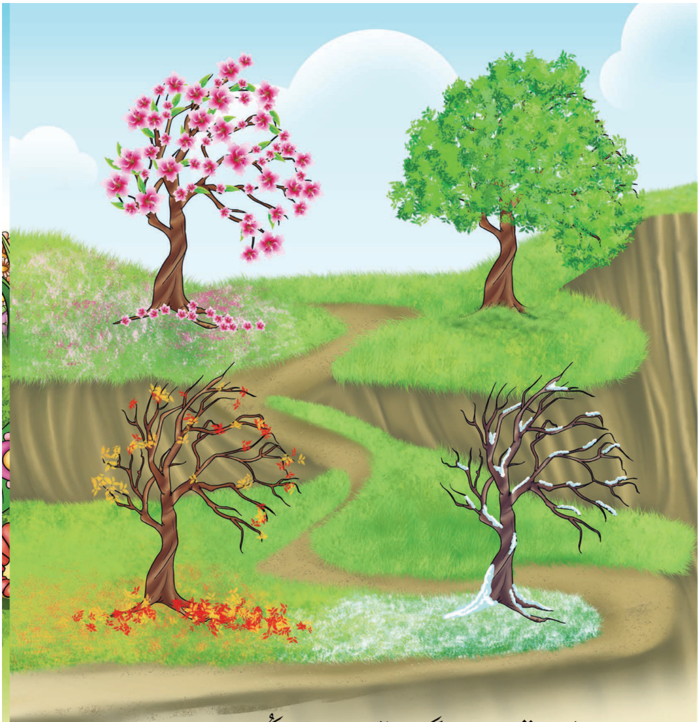

ڪَيڏا رنگ ڏِنئين گُلڙن کي
سُهڻا چِٽَ چِٽيَئين گُلڙن تي
ڳاڙها، پَيلا، ناسي، نِيرا
ٽاريءَ تي چَمڪيلا هِيرا

خوشبوءَ جا وسڪارا آيا
پوپٽ پيارا پيارا آيا
من کي موهڻ وارا آيا
سونهن وڌائڻ وارا آيا

اُڀَ ۽ ڌرتي ٿاهي جيڪو
سڀني کي ٿو چاهي جيڪو
تنهن کي ئي ساراهيون گڏجي
گيتَ سندس ئي ڳايون گڏجي

بِگ بُڪس

BIG BOOKS

(پهرئين درجي لاءِ)

پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ (USAID-Pakistan Reading Project) يُو ايس ايڊ (USAID) جي مالي سهڪار سان عمل ۾ ايندڙ پنج ساله پروگرام آهي. جنهن جو مقصد پاڪستان ۾ صوبائي ۽ علائقائي تعليم کاتي جي تعاون سان شروعاتي دَرجن جي شاگردن ۾ 'پڙهڻ' جي صلاحيتن ۾ بهتري آڻڻ آهي. ان سلسلي ۾ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ پهرئين دَرجي جي شاگردن ۾ سنڌي پڙهڻ جي مهارتن کي وڌائڻ لاءِ هِي تدريسي مواد تيار ڪيو آهي.

بِگ بُڪس انهيءَ تدريسي مواد جو اهم حصو آهن. هي ڪتاب استاد، شاگردن آڏو 'وڏي آواز ۾ پڙهڻ' واري طريقي مطابق پڙهندا. 24 هفتن لاءِ 24 بِگ بُڪس لکيا ويا آهن، هر هفتي هڪ بِگ بُڪ پڙهايو ويندو. هر بِگ بُڪ جي پٺيان استادن لاءِ اُن هفتي جي پڙهڻ جي مهارتن لاءِ سرگرميون ڏنيون ويون آهن. وڏي آواز سان پڙهڻ دوران ان ڳالهه جو خيال رکڻ گهرجي ته شاگردن کي مڪمل ڪهاڻي پڙهي ٻڌائجي. بِگ بُڪس جون هي ڪهاڻيون لکڻ دوران ڪيترن ئي اصولن کي نظر ۾ رکيو ويو آهي. مثال طور، مخصوص موضوعن جي چونڊ، شاگردن جي عمر ۽ ذهني سطح، مناسب لفظن جو ذخيرو، سادو اسلوب ۽ شاگردن جي دلچسپيءَ جي عنصر کي قائم رکڻ لاءِ واضح ۽ وڻندڙ تصويرون وغيره.

هن ڪاوش جي نتيجي ۾ استاد، شاگردن جي 'پڙهڻ' جي مهارتن: ڇَپيل تصوُر، صوتي ڄاڻ، صوتيات، لفظن جو ذخيرو، رواني ۽ تفهيم جي صلاحيتن ۾ واڌارو آڻي سگهندا. هي بِگ بُڪس، اسڪول لائبريري جو حصو بڻجندا ته جيئن ايندڙ شاگرد پڻ هنن ڪتابن مان لاڀ حاصل ڪري سگهن ۽ ٻولي سکڻ ۽ پڙهڻ ۾ دلچسپيءَ جو هِي سلسلو جاري رهي.

اسان کي اميد آهي ته پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي هيءَ ڪاوش سنڌ جي پرائمري اسڪولن ۾ پڙهڻ جي معيار کي بهتر کان بهتر بڻائڻ ۾ ڀرپور ڪردار ادا ڪندي. پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ ۾ هيٺ ڏنل تعليمي ۽ تدريسي مواد شامل آهي:

- ٽي آءِ جي ماڊيولز
- سبقي منصوبا
- فليش ڪارڊز
- ويڊيوز
- ورڪ بُڪ
- بِگ بُڪس
- سُر (Vowel) آوازن جا چارٽ

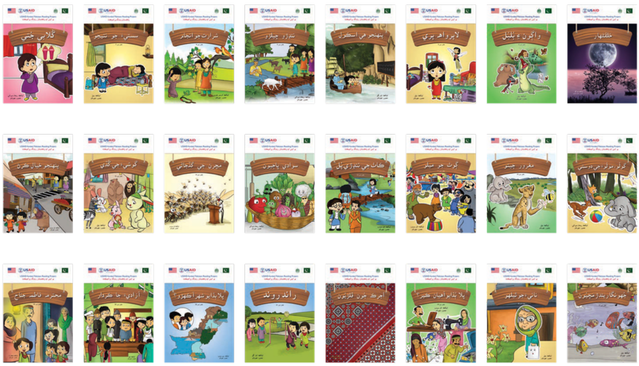

تدريسي مواد جي تياريءَ دؤران هن کي هر قسم جي غلطيءَ کان آجو رکڻ جي ڀرپور ڪوشش ڪئي وئي آهي. تنهن هوندي به استعمال دؤران جيڪڏهن ڪا ڪَمي نظر اچي ته ان بابت مهرباني ڪري ٽُرت پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي صوبائي/ ضلعي آفيس کي ڄاڻ ڏني وڃي. ان سهڪار جي لاءِ اسان اوهان جا ٿورائتا رهنداسين.

أُستادن جي لاءِ هدايتون

پهريون ڏينهن (اڳڪٿي، اڳوٽي معلومات ۽ ڳالھ ٻولھ)

پڙهڻ کان پهريان

شاگردن کي حمد جو ٽائيٽل ڏيکاري پڇو تہ:

- توهان جي خيال ۾ اڄ ڪھڙو نظم پڙهنداسين؟
- تصوير ۾ ڇا نظر اچي رهيو آهي؟

پڙهڻ دؤران

- خلقڻهار ڪنهن کي چيو وڃي ٿو؟
- هن پوري دنيا جو مالڪ ڪير آهي؟
- ڇا توهان کي خبر آهي تہ سمنڊ اندر ڪھڙا ڪھڙا خزانا لڪل آهن؟

پڙهڻ کان پوءِ

- خدا تعاليٰ جي ساراھ ڪھڙيءَ ريت ڪري سگھجي ٿي؟
- سال ۾ ڪيتريون مندون ٿينديون آهن ؟
- ڪجھ سهڻن ڄيتن جا نالا ٻڌايو؟

ٻيو ڏينهن (آوازن جي مشق)

پڙهڻ کان پهريان

- الف کان ي تائين ڪيترن اکرن جا نالا توهان کي ياد آهن؟
- الف کان ي تائين اکرن سان شروع ٿيندڙ ڪجھ لفظ ٻڌايو. (اک، بدڪ، ٻڪري وغيره)

پڙهڻ دؤران

- صفحو نمبر 3 ۾ ڏنل جملو 'اُبِ، هي ڌرتي، سمنڊ، هوائون' پڙهو ۽ شاگردن کان پڇو تہ هن جملي ۾ اهڙا لفظ ٻڌائين جن ۾ اکر الف هجي. (جواب: اُبِ)
- لفظ 'اُبِ' کي ٽاڙي وڄرائي پدن ۾ پڙهايو. (اُبِ /اُ/،/بِ/)
- لفظ 'اُبِ' ۾ گھڻا پد/آواز آهن؟ (جواب: ٻہ)

ٽيون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، سنڌي ۽ ٻي ڪا مادري زبان)

پڙهڻ کان پهريان

(ٿي سگھي ٿو تہ توهان جي ڪلاس ۾ ڪجھ اهڙا ٻار موجود هجن جن جي مادري ٻولي سنڌي نہ هجي، ان صورت ۾ هي سوال توهان انهن ٻارن کان پڇندؤ).

- شاگردن کي حمد جي ٽائيٽل تي 'چنڊ' ڏيکاري پڇو تہ توهان جي ٻوليءَ ۾ چنڊ کي ڇا چوندا آهن؟

پڙهڻ دؤران

- صفحو نمبر 4 تي 'مَڇي' جي تصوير ڏيکاري شاگردن کان پڇو تہ توهان جي ٻوليءَ ۾ مَڇيءَ کي ڇا چوندا آهن؟
- صفحي نمبر 8 تي پورو بند 'اُبِ ۽ ڌرتي ...... گيت سندس ٿي ڳايون گڏجي' کي تاثرات سان ادا ڪري انهن جي ٻولي ۾ ورجائڻ لاءِ چئو.

چوٿون ڏينهن (ڇَپيَل تَصور)

پڙهڻ کان پهريان

- ٻارن کي ڪتاب جو اڳيون ۽ پويون حصو ڏيکاريو، حمد جي عنوان طرف اشارو ڪري ان جو نالو پڙهو گڏوگڏ ليکڪ ۽ مصور جا نالا پڙهي ٻڌايو.

پڙهڻ دؤران

- حمد ڪولي پڇو ڪٿان کان پڙهڻ شروع ڪنداسين؟
- پهرئين سِٽ ختم ڪرڻ کان پوءِ سوال ڪيو تہ هاڻي اسان کي ڪھڙي سِٽ پڙهڻ گھرجي؟

پڙهڻ کان پوءِ

- حمد جو ڪو بہ صفحو ڪولي پڇو تہ صفحو نمبر ڪٿي لکيل آهي؟
- حمد جو آخري لفظ ڪھڙو/ ڪٿي آهي؟

پنجون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، پهاڪا ۽ اصطلاح)

پڙهڻ دؤران

- صفحي نمبر 1 ۾ جملو 'سهڻو هي سنسار سجايو' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'دنيا يا جهان' پوءِ مثال ڏيو. (خدا تعاليٰ هي سمورو سنسار ٺاهيو آهي) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ٺاهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
- صفحي نمبر 7 ۾ جملو 'خوشبوءِ جا وسڪارا آهن.' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'ڦوهارا' پوءِ مثال ڏيو. (برسات ۾ پاڻيءَ جي وسڪار ٿيندي آهي) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ٺاهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
- صفحي نمبر 4 ۾ 'خالق' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.
- صفحي نمبر 6 ۾ 'رنگ' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.

ڇهون ڏينهن (ڳالھ ٻولھ، ڪهاڻيءَ جو ذاتي زندگيءَ سان ڳانڍاپو)

پڙهڻ کان پهريان

- خدا تعاليٰ طرفان مليل ڪھڙي نعمت توهان کي تمام گھڻي پسند آهي ۽ ڇو؟
- سج نڪرڻ جو منظر ڪيئن هوندو آهي؟
- سج لهڻ جو منظر ڪيئن هوندو آهي؟

پڙهڻ دؤران

- صفحي 4 تي ڏنل تصوير ۾ ڇا ٿي رهيو آهي؟
- توهان ڪھڙا گُل ڏٺا آهن؟ نالا ٻڌايو.

پڙهڻ کان پوءِ

- سوچي ٻڌايو تہ توهان کي هن حمد جو ڪھڙو بند پسند آهي ۽ ڇو؟
- هن حمد کي سُر ۾ گڏجي پڙهو.

www.pakreading.org

This publication is made possible by the support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). It is produced by the USAID-funded Pakistan Reading Project in collaboration with the provincial/regional government. The contents are the sole responsibility of the project and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

هن اشاعت جي فراهمي آمريڪي عوام جي سهڪار سان بين الاقوامي ترقيءَ جي آمريڪي اداري طرفان ڪئي وئي آهي. هي دستاويز يو ايس ايڊ-پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ، صوبائي/ علائقائي حڪومتن جي تعاون ۽ پائيواري سان تيار ڪيو آهي. هن اشاعت جي مڪمل ذميواري پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي آهي ۽ ضروري نہ آهي تہ هي يو ايس ايڊ يا آمريڪي حڪومت جي نظريي جي عڪاسي ڪندي هجي.